

Biologische producten worden verpakt in hergebruikte of afbreekbare materialen, maar hoe staat het eigenlijk met de houten pallets waarop de milieuvriendelijke waar wordt gestald? Het wordt tijd dat de 'onderkant' ook groen wordt, met behulp van Nederlands hout.

Alles is groen, nu de pallet eronder nog

Hans Marijnissen

Ach, een pallet. Wat valt daar over te zeggen? De ruw-houten plateaus waarop goederen worden opgeslagen hebben in Europa een vaste afmeting van 80 bij 120 centimeter, al moeten de Britten daar weer van afwijken met hun 100 bij 120 centimeter. In de dubbele bodem passen precies de vorken van een heftruck die daardoor de pallet met goederen eenvoudig kan in- en uitladen. Er zijn pallets van diverse soorten kunststof, maar de meeste zijn van hout.

Is daarmee het hele pallet-verhaal verteld? Niet helemaal. Bedrijven gebruiken jaarlijks namelijk zoveel pallets, dat het zin heeft te onderzoeken of de productie van de vervoersplateaus duurzamer kan. Mark van Benthem van innovatiecentrum Probos rekent het eens even voor: "Jaarlijks wordt van de 12 tot 14 miljoen kuub hout voor de Nederlandse markt 1 miljoen kuub gebruikt voor fabricage van zo'n 18 miljoen pallets. Ruim tachtig procent van het hout voor de emballagesector wordt geïmporteerd uit het buitenland."

De herkomst van dit hout is niet altijd duidelijk. In landen als Finland is 90 procent van het hout voorzien van het duurzaamheidslabel FSC of PEFC. Beide certificaten garanderen dat het hout afkomstig is uit bossen

die duurzaam worden beheerd, wat betekent dat rekening wordt gehouden met de overige dieren en planten die er leven. Bovendien wordt de oogst gecompenseerd door nieuwe aanplant. Maar in landen als Wit-Rusland, Oekraïne en Roemenië is in veel gevallen van certificering nog helemaal geen sprake: daar vindt zelfs illegale houtkap plaats. In 2008 was in Nederland slechts 33 procent

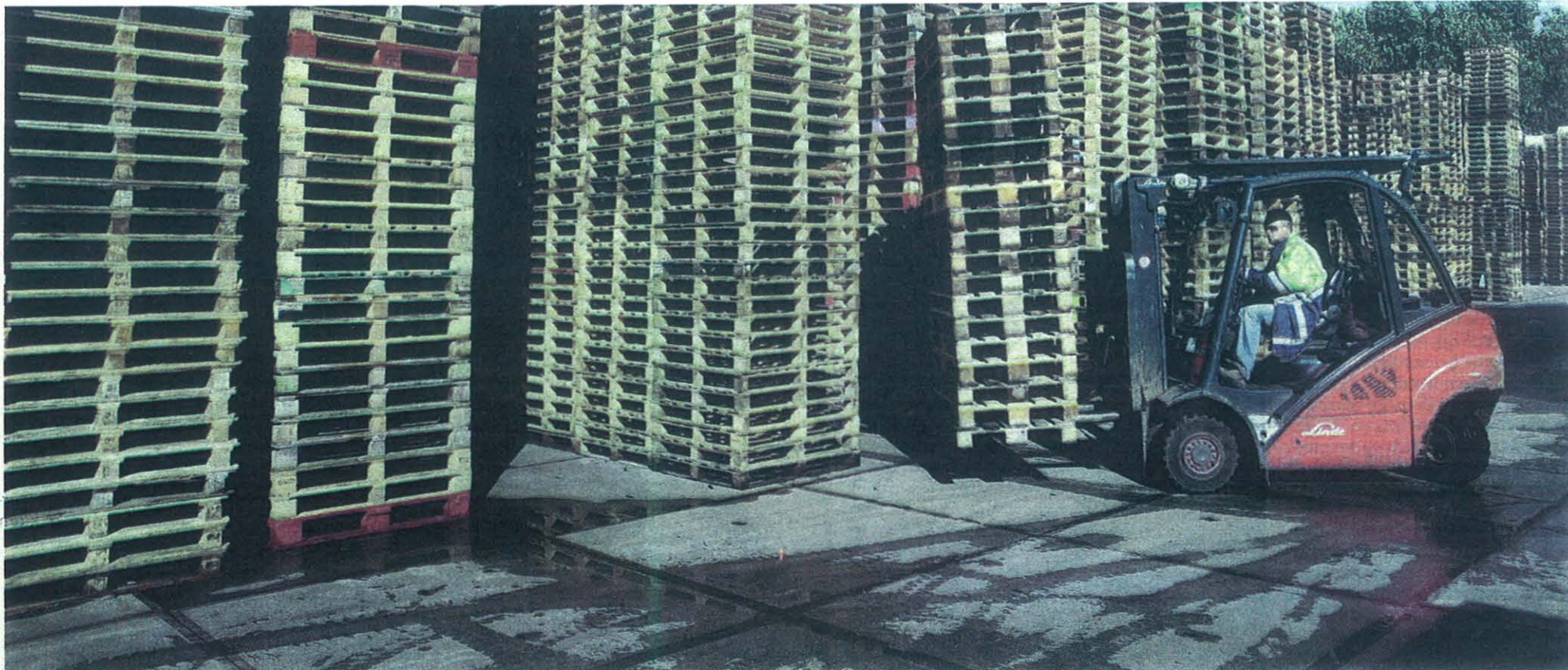
Hout boven plastic

De meeste pallets in Nederland zijn van hout. Toch neemt het aantal kunststof pallets toe, vooral in branches waarin hygiëne een rol speelt. Kunststof is beter te reinigen. Hoewel deze pallets vaak van gerecycled plastic worden gemaakt, zijn houten pallets duurzamer. Voor de oogst uit duurzaam beheerde bossen is weinig energie nodig, hetzelfde geldt voor de productie. Dit in tegenstelling tot de oliewinning en het smeltproces bij hergebruikt plastic. Eenvoudige houten pallets voor eenmalig gebruik kennen een korte levensduur (tot 2 jaar), terwijl zogenaamde leenpallets vijf tot zeven jaar meegaan en bij schade eenvoudig gerepareerd kunnen worden.

van het hout aantoonbaar afkomstig uit duurzaam beheerde bossen. In de emballagesector was dit percentage nog lager.

Van Benthem vindt dat het tijd is voor een 'schoonmaakactie'. Dat percentage van 33 moet op te krikken zijn. "Het moeilijke is dat een pallet voor het publiek zo onzichtbaar is. De verpakking die op tafel komt te staan zien we allemaal, maar de pallets worden als het om het milieu gaat vergeten. Terwijl het toch om 1 miljoen kuub hout per jaar gaat. Het Centraal Boekhuis sloeg recent op de trom voor het feit dat de boeken voortaan in gecertificeerd verpakkingsmateriaal de deur uitgaan. Ik vraag me dan toch af of de pallets daar ook onder vallen."

In een aantal stappen wil hij de komende jaren de pallets 'groen' maken. Een grote hoeveelheid hout is momenteel wel afkomstig uit duurzaam beheerd bos, maar verliest de certificering omdat het Nederlandse bedrijf dat het hout invoert en verwerkt, géén certificering heeft. Op die manier wordt het gesloten systeem doorbroken. Zonde, vindt Van Benthem. Ook omdat de stap naar certificering voor de Nederlandse branche helemaal niet groot hoeft te zijn. Het productieproces is in zijn algemeenheid op orde, en een certificering kost nog geen 2500 euro per jaar. "Maar de palletmarkt is een

Bij een bedrijf in De Meern worden pallets gerecycled en gerepareerd.

FOTO JÖRGEN CARIS

prijzvechtersmarkt. Elke euro telt. Daarom is het belangrijk dat alle bedrijven tegelijkertijd overstappen, zodat de een niet meer kosten maakt dan de andere. De branchevereniging EPV heeft weliswaar toegezegd dat eind 2011 alle leden een certificaat moeten voeren, dus daarna zijn het hun klanten die bepalen in hoeverre er pallets van duurzaam hout gebruikt gaan worden. Een klant met oog voor duurzaamheid zal naast milieuvriendelijke verpakkingen ook om groene pallets moeten vragen. De vraag kan het aanbod afdwingen."

Het opschonen van de branche met een gesloten systeem is één, maar Van Benthem ziet ook graag dat de palletindustrie veel meer hout uit Nederlandse bossen gebruikt. Neder-

Het publiek ziet de verpakking maar niet de pallets

land telt op dit moment 360.000 hectare bos, waarvan 290.000 multifunctioneel of productiebos is. "Jaarlijks wordt maar 55 procent van de bijgroei geoogst. In 2009 was dit 879.000 kuub. In veel bossen kan dit aandeel opgevoerd worden. Bij een verhoging naar 75 procent komen we dan uit op 1,5 á 1,6 miljoen ton

hout. Niet al het hout is geschikt voor pallets, maar ik denk dat uiteindelijk 300 tot 400.000 kuub Nederlands hout voor de palletmarkt bestemd kan worden. Dat is dan 30 tot 40 procent aandeel, terwijl we nu nog 80 procent importeren."

Dat Nederlandse aanbod heeft een groot aantal voordelen, voor een groot aantal verschillende partijen. Allereerst is een belangrijk deel van het Nederlands hout gecertificeerd. Daarnaast hoeft het inheemse hout niet over grote afstanden getransporteerd te worden. Dat scheelt uitstoot van schadelijke gassen als CO₂ en maakt Nederlands hout groener dan uit het buitenland aangevoerde pallets-in-spe.

Maar Van Benthem gaat verder.

"Als je de bijgroei niet wegkapt, is dat slecht voor de diversiteit aan planten en dieren. Door het uitblijven van houtoogst zijn licht- en warmte minnende soorten, zoals vlinders en reptielen, in aantal achteruit gegaan. Dat wil niet zeggen dat je overal maar moet kappen, maar houtoogst kan wel degelijk bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit."

En met die oogst valt ook te verdienen. "Het Nederlandse bos wordt momenteel voor zo'n vijftig procent gesubsidieerd. We weten allemaal dat er wordt bezuinigd op het beheer, en dat de bossen zelf meer moeten opbrengen." De levering van hout aan de palletindustrie maakt het bos niet alleen ecologisch, maar ook financieel gezonder.

Bos kan geld gebruiken

Het Nederlandse bos kan extra inkomsten goed gebruiken. Het Landbouw Economisch Instituut (LEI) rekende onlangs voor dat de inkomsten van bossen kleiner dan vijf hectare voor maar liefst veertig procent uit overheidssubsidies bestaan. Grote bossen teren voor bijna de helft op subsidie. Ondanks die ruime steun lijden boseigenaren jaarlijks gemiddeld 30 euro verlies per hectare.